

NOVÝ OBČANSKÝ ZÁKONÍK

NEJDŮLEŽITĚJŠÍ ZMĚNY

*Mgr. Tomáš Liškutín, advokát
Skalský dvůr, 5.2.2014*

Základní rysy nového občanského zákoníku

- Univerzální soukromoprávní předpis
- Posílení smluvní odpovědnosti
- Smysl zákon by měl mít přednost před jeho literou
- Bezformálnost právního jednání

Rozum průměrného člověka

§ 4(1)

Má se za to, že každá svéprávná osoba má **rozum průměrného člověka** i schopnost užívat jej s běžnou péčí a opatrností a že to každý od ní může v právním styku důvodně očekávat.

§ 5(1)

Kdo se veřejně nebo ve styku s jinou osobou přihlásí k **odbornému výkonu** jako **příslušník určitého povolání nebo stavu**, dává tím najevo, že je schopen jednat se znalostí a pečlivostí, která je s jeho povoláním nebo stavem spojena. Jedná-li bez této odborné péče, jde to k jeho tíži.

Přechod mezi dosavadními a novými pravidly

§ 3028

- (1) Tímto zákonem se řídí práva a povinnosti vzniklé **ode dne nabytí jeho účinnosti**.
- (2) Není-li dále stanoveno jinak, řídí se jiné **právní poměry vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona**, jakož i práva a povinnosti z nich vzniklé, včetně práv a povinností z porušení smluv uzavřených přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, **dosavadními právními předpisy**. To nebrání ujednání stran, že se tato jejich práva a povinnosti budou řídit tímto zákonem ode dne nabytí jeho účinnosti.

Odpověď na návrh smlouvy s dodatkem

§ 1740(3)

Odpověď s dodatkem nebo odchylkou, která podstatně nemění podmínky nabídky, **je přijetím nabídky**, pokud navrhovatel bez zbytečného odkladu takové přijetí neodmítne. Navrhovatel může přijetí nabídky s dodatkem nebo odchylkou předem vyloučit již v nabídce nebo jiným způsobem, který nevzbuzuje pochybnost.

Potvrzovací dopis

§ 1757

- (1) Po uzavření smlouvy mezi stranami v jiné formě než písemné je stranám ponecháno na vůli, zda si obsah smlouvy v písemné formě potvrdí.
- (2) Učiní-li tak při podnikání stran jedna z nich vůči druhé v přesvědčení, že její potvrzení zachycuje obsah smlouvy věrně, **platí smlouva za uzavřenou s obsahem uvedeným v potvrzení**, i když vykazuje odchylky od skutečně ujednaného obsahu smlouvy. To platí jen v případě, že odchylky uvedené v potvrzení mění skutečně ujednaný obsah smlouvy nepodstatným způsobem a jsou takového rázu, že by je rozumný podnikatel ještě schválil, a za podmínky, že druhá strana tyto odchylky **neodmítne**.

Všeobecné obchodní podmínky

§ 1751

- (1) Část obsahu smlouvy lze určit **odkazem na obchodní podmínky**, které navrhovatel **připojí k nabídce** nebo **které jsou stranám známy**. Odchylná ujednání ve smlouvě mají před zněním obchodních podmínek přednost.
- (2) Odkáží-li strany v nabídce i v přijetí nabídky na **obchodní podmínky**, které **si odporují**, je smlouva přesto uzavřena s obsahem určeným v tom rozsahu, v jakém obchodní podmínky nejsou v rozporu; to platí i v případě, že to obchodní podmínky vylučují. Vyloučí-li to některá ze stran nejpozději bez zbytečného odkladu po výměně projevů vůle, smlouva uzavřena není.

Oprávnění k uzavření smlouvy

§ 166

- (1) Právníckou osobu **zastupují její zaměstnanci** v rozsahu obvyklém vzhledem k jejich zařazení nebo funkci; přitom rozhoduje stav, **jak se jeví veřejnosti**. Co je stanoveno o zastoupení právnické osoby zaměstnancem, platí obdobně pro zastoupení právnické osoby jejím členem nebo členem jiného orgánu nezapsaného do veřejného rejstříku.
- (2) Omezení zástupčího oprávnění **vnitřním předpisem** právnické osoby má **účinky vůči třetí osobě, jen muselo-li jí být známo**.

Praxe mezi stranami

§ 545

Právní jednání vyvolává **právní následky**, které jsou v něm vyjádřeny, jakož i právní následky **plynoucí ze zákona, dobrých mravů, zvyklostí a zavedené praxe stran.**

Platnost právního jednání

§ 574

Na právní jednání je třeba **spíše hledět jako na platné než jako na neplatné.**

§ 580

- (1) Neplatné je právní jednání, které se **příčí dobrým mravům**, jakož i právní jednání, které **odporuje zákonu, pokud to smysl a účel zákona vyžaduje.**
- (2) Neplatné je právní jednání, pokud má být podle něho **plněno něco nemožného.**

Neplatnost právního jednání

§ 588

Soud **přihlédne i bez návrhu k neplatnosti** právního jednání, které se **zjevně přičí dobrým mravům**, anebo které **odporuje zákonu a zjevně narušuje veřejný pořádek**. To platí i v případě, že právní jednání zavazuje k **plnění od počátku nemožnému**.

Závaznost korespondence

Bezformálnost právního jednání

NOZ je založen na principu bezformálnosti, tzn. většinu smluv lze uzavřít i jen ústně nebo pomocí běžné korespondence, je třeba velká obezřetnost a důslednost při psaní e-mailů, aby si druhá strana nevyložila nějaký nejednoznačný e-mail například jako závaznou objednávku.

Jednání o smlouvě jen na oko

§ 1728

- (1) Každý může vést jednání o smlouvě svobodně a neodpovídá za to, že ji neuzavře, ledaže **jednání o smlouvě zahájí nebo v takovém jednání pokračuje, aniž má úmysl smlouvu uzavřít.**
- (2) Při jednání o uzavření smlouvy si smluvní strany **vzájemně sdělí všechny skutkové a právní okolnosti**, o nichž ví nebo vědět musí, tak, aby se každá ze stran mohla přesvědčit o možnosti uzavřít platnou smlouvu a aby byl každé ze stran zřejmý její zájem smlouvu uzavřít.

Náhrada škody za neuzavření smlouvy

§ 1729

- (1) Dospějí-li strany při jednání o smlouvě tak daleko, že **se uzavření smlouvy jeví jako vysoce pravděpodobné**, jedná nepoctivě ta strana, která přes důvodné očekávání druhé strany v uzavření smlouvy jednání o uzavření smlouvy **ukončí, aniž pro to má spravedlivý důvod**.
- (2) Strana, která jedná nepoctivě, **nahradí druhé straně škodu**, nanejvýš však v tom rozsahu, který odpovídá ztrátě z neuzavřené smlouvy v obdobných případech.

Kupní smlouva

§ 2079

- (1) Kupní smlouvou se prodávající zavazuje, že kupujícímu odevzdá věc, která je předmětem koupě, a umožní mu nabýt vlastnické právo k ní, a kupující se zavazuje, že věc převezme a zaplatí prodávajícímu kupní cenu.
- (2) Neplyne-li ze smlouvy nebo zvyklostí něco jiného, jsou prodávající a kupující zavázáni splnit své povinnosti současně.

Okamžik odevzdání prodané věci při odeslání

§ 2090

- (1) Má-li prodávající věc odeslat, odevzdá věc kupujícímu **předáním prvním dopravci k přepravě pro kupujícího** a umožní kupujícímu uplatnit práva z přepravní smlouvy vůči dopravci.
- (2) Je-li kupujícím **spotřebitel**, použije se odstavec 1 pouze tehdy, pokud dopravce určil kupující, aniž mu byl prodávajícím nabídnut. V opačném případě je věc kupujícímu odevzdána, **až mu ji dopravce předá.**

Nepodstatné porušení smlouvy

§ 2107

- (1) Je-li vadné plnění nepodstatným porušením smlouvy, má kupující právo na **odstranění vady**, anebo na **přiměřenou slevu** z kupní ceny.
- (2) **Dokud kupující neuplatní právo** na slevu z kupní ceny nebo neodstoupí od smlouvy, může prodávající **dodat to, co chybí, nebo odstranit právní vadu. Jiné vady** může prodávající odstranit podle své volby **opravou věci nebo dodáním nové věci**; volba nesmí kupujícímu způsobit nepřiměřené náklady.
- (3) Neodstraní-li prodávající vadu věci včas nebo vadu věci odmítne odstranit, může kupující požadovat **slevu z kupní ceny**, anebo může **od smlouvy odstoupit**. Provedenou volbu nemůže kupující změnit bez souhlasu prodávajícího.

Podstatné porušení smlouvy

§ 2106

Je-li vadné plnění **podstatným** porušením smlouvy, má kupující právo

- a) na odstranění vady **dodáním nové věci bez vady** nebo dodáním chybějící věci,
- b) na odstranění vady **opravou věci**,
- c) na **přiměřenou slevu** z kupní ceny, nebo
- d) **odstoupit od smlouvy**.

Neodstraní-li prodávající vady v přiměřené lhůtě či oznámí-li kupujícímu, že vady neodstraní, může kupující požadovat místo odstranění vady **přiměřenou slevu** z kupní ceny, nebo může **od smlouvy odstoupit**.

Následek pozdní reklamace

§ 2112

- (1) Neoznámil-li kupující vadu **bez zbytečného** odkladu poté, co ji mohl **při včasné prohlídce a dostatečné péči** zjistit, soud mu právo z vadného plnění **nepřizná**. Jedná-li se o **skrytou vadu**, platí totéž, nebyla-li vada oznámena bez zbytečného odkladu poté, co ji kupující mohl při dostatečné péči zjistit, nejpozději však do dvou let po odevzdání věci.
- (2) K účinkům podle odstavce 1 soud přihlédne jen k námitce prodávajícího, že vada nebyla včas oznámena. Prodávající však nemá právo na námitku, je-li vada důsledkem skutečnosti, o které prodávající v době odevzdání věci věděl nebo musel vědět.

Záruka za jakost

§ 2113

Zárukou za jakost se prodávající zavazuje, že věc bude **po určitou dobu** způsobilá k použití pro **obvyklý účel** nebo že si zachová **obvyklé vlastnosti**. Tyto účinky má i uvedení záruční doby nebo doby použitelnosti věci **na obalu** nebo v reklamě. Záruka může být poskytnuta i na jednotlivou součást věci.

§ 2114

Určí-li smlouva a prohlášení o záruce **různé záruční doby**, platí doba z nich **nejdelší**. Ujednají-li však strany jinou záruční dobu, než jaká je vyznačena na obalu jako doba použitelnosti, **má přednost ujednání stran**.

Nájem versus pacht

§ 2201

Nájemní smlouvou se pronajímatel zavazuje přenechat nájemci věc **k dočasnému užívání** a nájemce se zavazuje platit za to pronajímateli **nájemné**.

§ 2332(1)

Pachtovní smlouvou se propachtovatel zavazuje přenechat pachtýři věc **k dočasnému užívání a požívání** a pachtýř se zavazuje platit za to propachtovateli **pachtovné** nebo poskytnout poměrnou část výnosu z věci.

Změna pravidel k nájmu a pachtu

§ 3074

Nájem se řídí tímto zákonem ode dne nabytí jeho účinnosti, i když ke vzniku nájmu došlo před tímto dnem; vznik nájmu, jakož i práva a povinnosti vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se však posuzují podle dosavadních právních předpisů. **To neplatí pro nájem movité věci ani pro pacht.**

Podnájem

§ 2215

- (1) Souhlasí-li pronajímatel, může nájemce zřídit třetí osobě k věci užívací právo; byla-li nájemní smlouva uzavřena v písemné formě, vyžaduje i **souhlas pronajímatele** písemnou formu.
- (2) Zřídí-li nájemce třetí osobě užívací právo k věci bez souhlasu pronajímatele, považuje se to za **hrubé porušení nájemcových povinností způsobující pronajímateli vážnější újmu**.
- (3) Užívací právo lze třetí osobě zřídit **jen na dobu nájmu věci**; k odchylnému ujednání se nepřihlíží.

Přenechání pachtu jinému

§ 2334

Propachtuje-li pachtýř propachtovanou věc jinému, přenechá-li ji jinému k užívání nebo změní-li hospodářské určení věci, anebo způsob jejího užívání nebo požívání **bez propachtovatelova předchozího souhlasu**, může propachtovatel vypovědět pacht bez výpovědní doby.

Zemědělský pacht

§ 2345

- (1) Je-li propachtován **zemědělský nebo lesní pozemek**, je ujednán zemědělský pacht.
- (2) Je-li pacht ujednán **na dobu delší než dva roky** a **není-li** smlouva uzavřena v **písemné** formě, má se za to, že pacht byl ujednán **na dobu neurčitou**.

§ 2346

Pachtovné se platí ročně pozadu a je splatné k 1. říjnu.

Výpověď zemědělského pachtu

§ 2347

Pacht ujednaný na dobu neurčitou lze vypovědět v **dvanáctiměsíční výpovědní době**.

§ 2348(1)

Stane-li se pachtýř **ze zdravotních důvodů** nezpůsobilý na pozemku hospodařit, má právo vypovědět pacht **v tříměsíční výpovědní době**, i když byl pacht ujednan na dobu určitou.

Zákaz pracovních smluv a dohod na stejnou práci

§ 34b(2) ZP

Zaměstnanec **v dalším základním pracovněprávním vztahu** u téhož zaměstnavatele **nesmí vykonávat práce, které jsou stejně druhově vymezeny**. U zaměstnavatele, jímž je stát, platí věta první jen tehdy, jedná-li se o výkon práce v téže organizační složce státu.

Zkušební doba

§ 35 ZP

(3) Zkušební dobu je možné sjednat **nejpozději v den, který byl sjednán jako den nástupu do práce**, nebo v den, který byl uveden jako den jmenování na pracovní místo vedoucího zaměstnance.

(6) Zkušební doba musí být sjednána **písemně**.

Pracovní poměry na dobu určitou

§ 39(2) ZP

Doba trvání pracovního poměru na dobu určitou mezi týmiž smluvními stranami nesmí přesáhnout **3 roky** a ode dne vzniku prvního pracovního poměru na dobu určitou může být **opakována nejvýše dvakrát**. Za opakování pracovního poměru na dobu určitou se považuje rovněž i jeho prodloužení. Jestliže od skončení předchozího pracovního poměru na dobu určitou **uplynula doba 3 let**, k předchozímu pracovnímu poměru na dobu určitou mezi týmiž smluvními stranami se nepřihlíží.

Pracovní poměry na dobu určitou

§ 39(4) ZP

Jsou-li u zaměstnavatele dány **vážné provozní důvody** nebo **důvody spočívající ve zvláštní povaze práce**, na jejichž základě nelze na zaměstnavateli spravedlivě požadovat, aby zaměstnanci, který má tuto práci vykonávat, navrhl založení pracovního poměru na dobu neurčitou, nepostupuje se podle odstavce 2 za podmínky, že jiný postup bude těmto důvodům přiměřený a písemná **dohoda zaměstnavatele s odborovou organizací** upraví

- a) bližší vymezení těchto důvodů,
- b) pravidla jiného postupu zaměstnavatele při sjednávání a opakování pracovního poměru na dobu určitou,
- c) okruh zaměstnanců zaměstnavatele, kterých se bude jiný postup týkat,
- d) dobu, na kterou se tato dohoda uzavírá.

Písemnou dohodu s odborovou organizací je možné nahradit **vnitřním předpisem** jen v případě, že u zaměstnavatele nepůsobí odborová organizace; vnitřní předpis musí obsahovat náležitosti uvedené ve větě první.

Vnitřní předpis zaměstnavatele

§ 305(1) ZP

Zaměstnavatel může vnitřním předpisem stanovit práva v pracovněprávních vztazích, z nichž je oprávněn zaměstnanec, výhodněji, než stanoví tento zákon. **Zakazuje se, aby vnitřní předpis ukládal zaměstnanci povinnosti nebo zkracoval jeho práva stanovená tímto zákonem.** Odchýlí-li se zaměstnavatel od tohoto zákazu, nepřihlíží se k tomu.

Děkuji za pozornost!

Mgr. Tomáš Liškutín
advokátní kancelář

Bělehradská 118
Praha 2 – Vinohrady

Tel. 720 350 250
E-mail liskutin@akliskutin.cz

Web www.akliskutin.cz